

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Claudii Fleury, Presbyteri, Prioris Argenteliae Et Reg.
Christianiss. A Confessionibus Institutiones Juris
Ecclesiastici**

Fleury, Claude

Moguntiae, 1760

XXVI. De commendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67899](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67899)

sunt alia beneficiorum onera, quæ quisque fert pro rata temporis. Nihilominus decimator, purgata moræ suspicione, ab eo, qui morte vacans beneficium nactus est, duorum; & a resignatario trium annorum decimas exigere potest ¹.

1) per edict. Januar. 1599. art. 16.

C A P. X X V I.
D E C O M M E N D I S.

I.

ALIIUS modus attribuendi redditus beneficiorum iis, qui non sunt titulati, est *commendæ*, quæ principio id erat, quod vocabulum latinum sonat, *custodia* scilicet seu *administratio vacantis Ecclesiæ*, dum titulum nancisceretur. Sic Longobardis Italiam vastantibus, quum Ecclesiæ sæpe desererentur & Episcopi e sedibus ejicerentur, GREGORIUS papa vicinis Episcopis vicinas Ecclesias, pastoribus destitutas aut dejectis Episcopis orbas, dum Episcopo cardinali seu titulato providebantur, *commendavit* ¹. Talis visitator seu *commendatarius* e proventu Ecclesiæ commendatæ non nisi necessaria & modicum laborum præmium tulit, reliquis fructibus ordinario servatis ¹. Nonnumquam dejecto Episcopo abbatia dabatur, ut vivere posset ³.

Commendæ
olim necessaria

1) 1. ep. 76. 2. ep. 13 15. 35. hist. eccles. l. 35. n. 17.
2) Id. ep. 35. 3) Id. ep. 38. 39.

II. SUB regibus nostris Carolingicis tam perversus hujus juris usus invaluit, ut

trahuntur in ab-
usum.

S

monasteria non solum Episcopis & presbyteris, sed & laicis ac sæpe *militibus* profunderentur; ut sumtuum bellicorum adversus Normannos partem ferre ac denique familias sustentare possent ¹. Repressa hac corruptela, Episcopi tamen quædam monasteria vel de facto vel pontificis consensu retinere cœperunt ², ut paullatim etiam prioratus, parochiæ & minima quæque beneficia *commendarentur*, immo & commendæ *multiplicarentur*, salvis canonibus. Sic inde a sæculo XII. ex quo terram sanctam amisimus, quum plures Episcopi titulos suos haberent *in partibus infidelium*, pontifices his alios in Francia & in Italia Episcopatus, e quibus sustentarentur, *commendarunt*. Auctæ sunt commendæ inde a Clementis V. temporibus, & in secessu Avenionensi prope in infinitum ³. Nam & curia pontificia, cui reditus ex Italia intercepti erant, beneficiis Francicis indigebat, & regi Francorum, talia postulanti ab inquilino papa, durum videbatur obluçtari. Monachi & canonici regulares, pristinae disciplinæ desertores, a communione recedentes, bona dissipare, & abbates, satraparum more, pauperum & monachorum patrimonium luxu perdere. Hinc cardinales & prælati rogarunt, ut ipsis monasteria illa corrigenda ac instauranda commendarentur. Sed compertum fuit, non correctioni monasteriorum, sed reditibus illos malos corvos inhiasse. Monasteria enim, his egregiis correctoribus commendata,

In pejus ruere ac retro sublapsa referri.

NAM eorum avaritia religiosi nihil re-

liquit, unde Deo cultum, peregrinantibus hospitium, pauperibus stipem præstarent. Ecclesiæ ornamentis spoliata, ædificia in ruinam prona, disciplina superioris absentia quam laxissima, cellulæ monachorum raro habitata, plurimæ habitatore destituta, egregiam illam correctionem alta voce proclamabant⁴. Durante schismate malum illud subinde majora incrementa sumsit, nec ulla ætas plures *commendas* vidit. Nec eæ amplius *ad tempus* dabantur, sed *in perpetuum* usumfructum, de quo nemini ratio reddita. Quæ corruptela tam altas radices egit, ut nec ultimo concilio Lateranensi⁵, nec concordato, nec edictis regis 1571. 1617. quibus cautum, ne abbatia aliis quam regularibus darentur, coerceri potuerit.

1) THOMASSIN. p.3. l.2. c.43. 44.

2) *Id.* p.4. l.2. c.62. GREGOR. VII. l.7. ep.7. 8. l.9. ep.29. Conc. Salmur. 1258. c.28. C.15. de elect. in 6.

3) THOMASS. p.4. l.2. c.63. Rayn. ad an. 1307. n.28. Extrav. comm. c.2. de præb.

4) DURAND. specul. p.2. tit.21.

5) Concil. Later. 1514. sess.9. p.220.

III. CONCILIUM Tridentinum ⁱ qui corrigitur? commendas in universum non damnavit, sed voluit saltem, ut monasteria commendata intus regerentur a regularibus sui ordinis; in posterum autem regularibus conferrentur, atque ex illo tempore superioribus ordinum restituerentur. Interim pro commendis militat, quod abbates regulares, exceptis paucis, qui strictissimam sequuntur observantiam, redditibus mo-

nasteriorum vix cautius utuntur, quam plurimi commendatores, & quod major sit eorum in abutendo licentia. Religiosi non reformati parum ædificant Ecclesiam, & si vel maxime exactissimam correctionem admitterent, vix sperandum, ut eorum tantus sit numerus, qui fuit eo tempore, quum Cluniacenses & Cistercienses instituerentur; ubi religiosi mendicantes, Jesuitæ, aliique clerici regulares & tot sanctæ congregationes ignorabantur, quæ ultimis CCCC. annis Ecclesiæ utilissimam navarunt atque etiamnum navant operam. Quare non est dubitandum, Ecclesiam pro *temporum diversitate* aliter atque aliter de fructibus suis disponere; beneficia regularia collegiis, seminariis aliisque communitatibus applicare, & monasteria Episcopis, qui tenuem censum e diœcesi colligunt, vel presbyteris, qui utilem Ecclesiæ operam post Episcopum navant, *commendare* posse. Si qui sunt, qui commendis abuntur, proventum Ecclesiæ capientes, cui non serviunt, & præter necessitatem plures accumulantes; ii in districto iudicio Deo rationem reddendam esse meminerint.

1) *Sess. 15. Ref. c. 21.*

natura
com-
menda-
rum ho-
dierna.

IV. HAEC igitur conditio, hæc forma est commendarum moribus hodiernis. Papa solus commendat; sed Episcopatus ac virginum monasteria nec ipse commendare potest. Sunt tamen *cura regulariam*, quæ presbyteris sæcularibus commendantur. Commendanda sunt solum beneficia *commendari solita*; quæ consuetudo infertur ex trinis collationibus con-

tinuis & quadragenaria possessione. Si vero commenda est *decretalis*, h. e. ad dies vitæ titulati; papa eam denegare potest, licet plures invicem successerint. Magno beneficio impu- tandum, si beneficium regulare commendat. Commendatarii partium est, onera ferre, re- parationes suscipere, ornamenta suppeditare, eleemosynas erogare; cetero proventu libere utitur instar *titulati*. Immobilia immo nec mobilia pretiosa alienare potest. Fit collator beneficiorum, habetque locum & omnes ho- nores titulati. Cavendum, ne sui causa vel publicus cultus, vel religiosorum numerus minuatur. Religiosi permanent sub *jurisdictione superiorum regularium*, habentque *priorem claustralem* vel alium superiorem regularem, interioris disciplinæ custodem.

CAP. XXVII.

DE BENEFICIORUM PLU-
RALITATE.

I.

UT unum corpus naturali ratione duobus Occasio pluralita- tis bene- ficiorum, locis præsens esse nequit, ita unus cleri- cus duabus Ecclesiis servire non potest; & in eadem Ecclesia inutile foret *plures* ministros in- stituere ad functiones, quibus *unus* par est. Equidem quo quisque servit utilius, eo pin- guiora laboris præmia tulit ex præcepto Apo- stoli ¹: sed in duobus Ecclesiis nemo *matricu- la* inferi aut *titulum* capere potuit ². Post par-